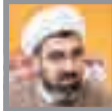

همین نزدیکی
حجت‌الاسلام قاسم‌سوری

در دین اجباری نیست اما تا قبل از ورود

در حوزه (روزه خواری) فارغ از تحلیل درون دینی آن که آثار سونئی نصب یک فرد روزه خواری می‌کند، چنانکه امام صادق (ع) می‌فرمایند: هر کس یک روز ماه رمضان را (بدون عذر)، روزه خواری کند، روح ایمان از او جدای می‌شود.

اگر از موضع روان‌شناختی به چنین ناهنجاری اجتماعی نیم‌نگاهی داشته باشیم، روزه خواری را در چند گروه می‌توان مشاهده کرد.

گروه اول، افرادی هستند که جاهل به اصل مسئله هستند که در میان آن‌ها افراد بیمار و مسافر که از لحاظ شرعی مجبور به روزه گرفتن نیستند، مشاهده می‌شوند. اما گمان می‌کنند چون عذر شرعی دارند می‌توانند علنی‌روزه بخورند. این روزه خواری از جهل به مسئله نشئت گرفته است. آن‌ها باید بدانند که با وجود عذر روزه گرفتن، حق توهین و زیر پا گذاشتن قواعد و آداب اجتماعی را ندارند و جهل به مسئله تنها درباره افرادی صادق است که یا مسلمان نیستند یا از بیرون جامعه اسلامی وارد جامعه اسلامی شده‌اند.

گروه دوم افرادی هستند که عمدانه دست به روزه خواری می‌زنند و تحلیلشان این است که در دین اجباری نیست و ضرورتی برای اطاعت نمی‌بینند. بنابراین هم روزه نمی‌گیرند و هم علناً روزه خواری می‌کنند؟ پاسخ این است که درست است در دین اجباری نیست اما این مجبور نبودن مربوط به قبل از ورود به دین است نه بعد از داخل شدن به آن. مثل زمانی که شما می‌خواهید وارد کلاسسی بشوید. شما مختارید وارد نشوید اما وقتی پذیرفتید و داخل شدید دیگر شرایط قبل از ورود را ندارید و مجبورید تابع قوانین کلاس باشید. یا مثلاً شما می‌توانید تابعیت یک کشور را نپذیرید اما بعد پذیرفتن تابعیت آن کشور دیگر نمی‌توانید از قوانین آن سرپیچی کنید.

گروه سوم افرادی هستند که خدا را قبول دارند ولی آسان طلب هستند و از سختی تکلیف فرار می‌کنند. این گروه حتی برای انتخاب مرجع تقلید، به دنبال مرجعی می‌گردند که در فتوایش آسان بگیرد. چنین افرادی عاقبت خوبی به دنبال نخواهند داشت چون تا جایی دین داری می‌کنند که آسایش و منافعشان به خطر نیفتد. پیشنهاد می‌شود در مواجهه با این گروه، استادان دانشگاهی، آموزش و پرورش، روحانیت و متصدیان فرهنگی، پای کار بیایند و فهم دقیقی از سخت طلبی را برای عموم جا بیندازند. به این شرح که این دنیا محل سختی است (دنیا محل امتحان است و امتحان ذاتش سخت است والا دیگر امتحان نیست) دین قواعدی دارد که توأم با سختی است که در رویارویی با آن، می‌توان سختی آن را شیرین کرد. درست مثل خامنی که قصد مادر شدن می‌کند. ۹ ماه محدودیت و محرومیت‌ها را تجربه می‌کند و سخت‌ترین درد دنیا را می‌چشد اما در مقابل، شاهد کمره شیرینی چون فرزند زیبایش است. در این مثال مادر در مقام یک فرد سخت طلب است که اگر نیناشد هیچ‌گاه مادر نمی‌شود. در تعبیر دیگر سختی ورزش کردن را می‌شود مثال زد که به سلامتی جسم می‌انجامد همان گونه که سختی روزه گرفتن، جسم را سالم و روح ایمان را به سوی کمال صعود می‌بخشد.

پشت بام! عبدالله مقدمی -

خان عمویا صورت برافروخته وارد اتاق شد. نگاهی به من کرد و گفت: اون بالای سقف چی شده؟ تا سقف را نگاه کردم، ضربه لگدش را در پهلویم احساس کردم و یادم افتاد که هیچ وقت نباید به جمله اول خان عمو اعتماد کنم. گفتم: باز چرا زدید؟ گفت: چرا تو همیشه ولویی؟ گفتم: عمو جان! مگر نشنیده‌ای که خواب روزه‌دار عبادت است؟ خب من هم دارم عبادت می‌کنم. گفت: آخر خیلی عبادت می‌کنی. بلند شو کمی هم کار کن. گفتم: چه کاری؟ کاری ندارم که. گفت: الان خودم

کار می‌دهم دست! بلند شو که می‌خواهم از مغزت کمک بگیرم. بیکهو خوش حال شدم. باورم نمی‌شد. خان عمو برای اولین بار روی مغز من حساب کرده بود. قبل از این فقط روی زور و هیکلم حساب می‌کرد که تازه در آن مورد هم خیلی وقت‌ها تیرش به سنگ می‌خورد. گفت: می‌خواهم با هم برویم با یک

عده روزه‌خوار ملأعامی مناظره کنیم. گفتم: مناظره؟! من؟ شما؟ روزه‌خورها؟ گفت: بله پس چی؟ البته خیالت راحت من خسته‌شان کرده‌ام. تو فقط بیا ضربه آخر را بزنی. دهان باز مرا که دید، ادامه داد: داشتم رد می‌شدم که دیدم چند تا جوان چشم در چشم مردم روزه‌خواری می‌کنند. رفتیم و با زبان

شیرین و بیان محکم نهی از منکرشان کردم. کلی باهاشان بحث کردم. عین مذاکرات پر جرم ساعت‌ها در مورد بند به بند اشکالاتشان حرف زدم تا رسیدیم به بند آخر... گفتم: خب؟! گفت: هیچی دیگه. می‌گویند: مشکل پزشکی داریم. گفتم: خب لابد دارند دیگه. گفت: اول اینکه اگر هم دارند بروند یک

مشکل کشکی، پزشکی!

مراعات‌های روزه‌مانی

اگر روزه نمی‌گیرید در فضای عمومی حواستان به دیگران باشد

سیگار کشیدن همه‌جور ممنوع

«دودش رو فرو نمی‌برم روزه‌ام باطل نمی‌شه!» خدا نکند که در ماه رمضان به پست افراد سیگاری بخورید که هیچ‌جوره نمی‌توانند بی‌خیال سیگار شوند. خیلی‌هایشان با توجیهاتی مثل اینکه دودش را فرو نمی‌بریم و فقط در دهان نگاه می‌داریم سعی می‌کنند سیگار کشیدنشان را توجیه کنند و معلوم نیست کدام آدم بی‌اطلاعی به آن‌ها چنین چیزی گفته است.

البته مشکل اصلی من با این افراد این است که علاوه بر اینکه روزه خودشان را باطل می‌کنند، با آن حجم دودی که تولید می‌کنند دیگران را هم آزار می‌دهند. تصورش را بکنید دود و دم خیابان کم است که یک کارخانه دودسیار هم کنار آدم دود و دم‌راه بیندازد.

ایمان فروزان‌نیا - در ماه رمضان علاوه بر اینکه باید مراعات خوردن و آشامیدن و زبان و رفتارمان را داشته باشیم، باید به رفتارهایمان در جامعه هم حساسیت بیشتری داشته باشیم.

به‌ویژه اگر به دلیل عذر و مشکلی از روزه گرفتن منع شده ایم. توجه به این موضوع که افراد دوروبرمان شرایطی دارند که با شرایط ما تفاوت دارد و رفتار ما می‌تواند باعث اذیت شدنشان شود موضوع مهمی است که نباید از آن غافل باشیم.

در خلوت چیزی بخورید

دور میدان تقی‌آباد ایستاده، یک جوری شیشه آب معدنی را بالا گرفته‌است که از تقاطع احمدآباد دیده می‌شود. اگر به هر دلیلی مثل بیماری قند یا سنگ کلیه باید در خیابان چیزی بخورید یا بیاشامید، این کار را مثل آن بزرگواری انجام ندهید که وسط چهارراه یکهو شیشه آب را از توی کیفش درمی‌آورد و آب را قلمپ قلمپ می‌رود بالا. به داخل یک مغازه بروید، به فروشنده بگویید که عذری دارید و نمی‌توانید روزه بگیرید، بعد غذا یا نوشیدنی‌تان را بخورید. اگر هم در خیابان هستید و مغازه‌ای دوروبرتان نیست، این کار را طوری انجام بدهید که توجه عده کمتری را به خودش جلب کند، مثلاً روزه‌دیوار یا در جان‌پناه ورودی یک ساختمان و امثال آن. اگر هم کسی نزدیک آمد و به شما تذکر داد با روی خوش به او بگویید که به دلیل مشکلی که دارید نمی‌توانید روزه بگیرید و مجبور هستید در خیابان غذا بخورید.

سیر و پر نخورید

حالا قبول که یک عده توان روزه گرفتن و تحمل تشنگی یا گرسنگی را ندارند و امکانش را هم ندارند که در خانه بمانند و به ناچار باید در ملاءعام چیزی بخورند ولی یک عده آن قدر که در ماه رمضان در خیابان چیزی می‌خورند در ایام عادی چیزی نمی‌خورند. انگار اگر جلوی چشم بقیه غذا نخورند، غذا از گلویشان پایین نمی‌رود و آدم به شک می‌افتد که نکند علاوه بر مرض جسم، مرض دیگری هم دارند. کسی نمی‌گوید در ماه رمضان همه باید روزه بگیرند ولی اینکه یک نفر وسط خیابان دو تا ساندویچ سرد یا نوشابه را نوش جان کند نه تنها باعث آزار دیگران می‌شود، بلکه برای سلامتی خودش هم ضرر دارد. می‌شود کمی غذا یا نوشیدنی در خیابان خورد و خوردن وعده اصلی غذا را به خانه یا یک فضای غیر عمومی موکول کرد. به هر حال ماه رمضان است و کمی مراعات هیچ‌کسی را نمی‌کشد حتی کسی که نمی‌تواند روزه بگیرد.

خودر و خانه نیست

والا در هیچ‌جای دنیا، داخل خودرو حرم خصوصی محسوب نمی‌شود. بعد من نمی‌دانم که چرا یک عده علی‌رغم گفتن همه، اعتقاد را سخ دارند که خودرو هم چهار دیواری است و چهار دیواری هم که اختیاری است. در ماه رمضان تا داخل خودرو می‌نشینند، فکری می‌کنند از چشم مردم کوچه و خیابان نامرئی شده اند و شروع به خوردن و آشامیدن می‌کنند. نگاه‌شان هم که می‌کنی، رویشان را آن طرف می‌کنند که مثلاً ما چیزی نمی‌بینیم. خب دوست عزیز وقتی از این طرف شیشه تو من را می‌بینی و رویت را آن طرف می‌کنی، من هم می‌توانم تو را ببینم. تازه حتی اگر فرض کنیم خودرو حرم خصوصی است، قانون، روزه‌خواری در «انظار عمومی و معابر» را جرم تلقی کرده است و افرادی که دست به این کار می‌زنند باید منتظر جریمه نقدی باشند و حتی ممکن است خودرو شخصی‌شان هم توقیف و به پارکینگ منتقل شود.

جریمه روزه‌خواری

تظاهر به روزه‌خواری از نظر قانون جرم است و طبق ماده ۲۱ قانون دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری، امکان دستگیری متهم وجود دارد. مشهود بودن جرم برای بر خوردن ضابطان قضایی کافی است و برای رسیدگی به این جرم، مستندات و گزارش مأموران در کنار اظهارات متهم مورد بررسی قرار می‌گیرد. براساس اصول حقوقی باید احراز این جرم با دلیل و مدرک اثبات شود. یعنی اگر فردی در حیاط خانه‌اش روزه‌خواری کند هر چند همسایه او را ببیند جرم نیست، اما اگر خارج از خانه به عمد و به قصد تظاهر، مرتکب این عمل بشود، جرم است و به ضابطان این اجازه داده شده است که فرد روزه‌خوار را بازداشت کنند. یعنی اگر کسی سهواً و از روی بی‌توجهی در ملاءعام چیزی بخورد جرم مرتکب نشده است. در قانون برای فرد روزه‌خوار در ملاءعام جریمه نقدی و بازداشت در نظر گرفته شده است.

به فکر افراد کم‌توان باشیم

در کنار نکاتی که گفته شد و این موضوع که افرادی که در ماه رمضان روزه نمی‌گیرند باید مراعات افراد روزه‌دار را بکنند، مدیریت شهری هم باید فضاهایی را مهیا کند که افراد بیمار یا سالمندان که دیگر توان روزه گرفتن ندارند بتوانند برای خوردن یا نوشیدن از آن استفاده کنند. مثلاً در کنار آب‌خوری‌ها پارک‌تشن‌هایی نصب کنند که افراد بتوانند پشت آن‌ها کمی آب بنوشند بدون اینکه توجه دیگران را به خودش جلب کنند و نه خودش معذب باشند و نه دیگران. یا در ادارات و سازمان‌ها اتاق کوچکی در نظر گرفته شود تا افرادی که برای روزه نگرفتن عذر شرعی دارند، به آنجا بروند و به اندازه رفع نیاز آب یا غذا بخورند. با درک شرایط افراد بیمار و کم‌توان و ایجاد این شرایط می‌توان از آن‌ها انتظار متقابل داشت تا شرایط افراد روزه‌دار را درک کنند و در ملاءعام طوری رفتار نکنند که باعث آزار دیگران باشد.

مسافر با مراعات باشیم

خیلی‌ها تا ماه رمضان می‌آید، یادشان می‌افتد که چقدر سفر دوست دارند و می‌روند سفر. بعضی‌ها هم فقط تا خارج شهر می‌روند و آب و هوایی عوض می‌کنند (۱) و برمی‌گردند. البته این موضوع ایرادی ندارد، شرع و اخلاق اجازه‌اش را داده است و هیچ مشکلی نیست ولی مشکل آنجاست که وقتی به شهر دیگری می‌رسند یا به شهر خودشان برمی‌گردند، فکری می‌کنند بقیه هم مثل خودشان مسافر هستند و بدون مراعات حال دیگران چیزی می‌خورند. نکته دیگر آنجاست که آن‌ها خودشان می‌دانند که مسافر هستند یا از شهر خارج شده‌اند و دوباره به شهر برگشتند ولی دیگران از این موضوع خبر ندارند و غذا خوردن آن‌ها را به پای روزه‌خواری می‌گذارند و نگاه‌شان نسبت به دین‌داری افراد جامعه خراب می‌شود. پس اگر مسافر هستیم، مراعات دیگران را هم بکنیم.

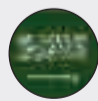
وضعیت روزه‌خواران در کشورهای مختلف

از جریمه نقدی تا اعدام

شهر فرنگ

در ماه رمضان مسلمانان تمام دنیا مشغول انجام فریضه روزه می‌شوند. ولی انجام این فریضه در کشورهای مختلف با تفاوت‌هایی همراه است. اولین تفاوت مربوط به زمان روزه‌داری است، مردم بعضی از کشورها مثل استرالیا، آرژانتین، برزیل و... حدود ۱۱ تا ۱۲ ساعت روزه‌داری می‌کنند، بعضی از کشورها مثل ایران، عراق، عربستان و... بین ۱۴ تا ۱۶ ساعت روزه می‌گیرند و مسلمانان کشورهای مثل روسیه، سوئد، آلمان و... باید ۱۸ تا ۱۹ ساعت روزه بگیرند.

بخش دیگر تفاوت هم به آداب و رسوم‌های وقت افطار و سحر برمی‌گردد که باید در آینده مطلب مفصلی درباره آن بنویسیم. اما آن بخشی که بیشتر به مطلب این شماره مربوط است و در ستون شهر فرنگ می‌گنجد، تفاوت قوانین کشورهای مختلف در مقابله با روزه‌خواری در ملاءعام است.

عربستان

مجازاتاتی که برای روزه‌خواری در این کشور در نظر گرفته شده شامل شلاق، زندان و در صورت بیگانه بودن فرد روزه‌خوار تبعید است.

عراق

در عراق برای روزه‌خواران به عنوان تنبیه در نهایت پنج روز حبس در نظر گرفته شده است که البته شامل حال کسانی که در سفر بوده یا به بیماری مبتلا هستند، نخواهد شد.

قطر

روزه‌خواری در قطر تا سه ماه حبس یا ۳۰۰۰ ریال جریمه به دنبال دارد.

بحرین

عواقب این اقدام ناپسند در کشور بحرین هم تقریباً سه‌ماه زندانی است.

اردن

عاقبت این افراد در اردن یک ماه حبس و مبلغ ۲۵ دینار جریمه است.

کویت

در کویت مانند اردن مجازات روزه‌خواری چیزی نزدیک به یک ماه حبس یا ۱۰۰ دینار جریمه نقدی است.

عمان

در کشور عمان هم مجازات این عمل قبیح جریمه و حبس است.

سومالی

سخت‌ترین مجازات برای روزه‌خواری در کشور سومالی است زیرا گاهی تا مرز اعدام هم برای افراد روزه‌خوار پیش می‌روند.

امارات

افرادی که در این کشور تظاهر به روزه‌خواری کنند مثل اردنی‌ها و کویتی‌ها یا یک ماه حبس در انتظارشان است یا مجبور به پرداخت ۲۰۰۰ درهم جریمه می‌شوند.